

Innkalling til Representantskapet Hias IKS

Møtedato: 16.06.2022
Møtested: Sirkula
Møtetid: 19:00 - 21:00

Faste medlemmer innkalles herved til ovennevnte møte.
Eventuelt forfall meldes til toril.nersveen@hias.no eller på tlf. 992 78 926.
Varamedlemmer møter bare etter nærmere innkalling.

SAKSLISTE

Saksnr	Tittel
22/13	Valg av to representanter til å underskrive protokollen
22/14	Gjennomgang av protokoll fra forrige møte
22/15	Tertialrapport 1. tertial 2022 med revidert budsjett
22/16	Forutsetninger for økonomiplan 2023-2026
22/17	Åpen post

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-012	22/111

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
22/13	Representantskapet Hias IKS	ST	16.06.2022

Valg av to representanter til å underskrive protokollen

Styrets innstilling:

Ottestad, 12.05.2022

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-012	22/111

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
22/14	Representantskapet Hias IKS	ST	16.06.2022

Gjennomgang av protokoll fra forrige møte

Styrets innstilling:

Protokoll godkjennes.

Ottestad, 12.05.2022

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

Trykte vedlegg:

Protokoll - Representantskapet Hias IKS - 21.04.2022

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Morten Finborud	FAG-125	22/122

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
22/15	Representantskapet Hias IKS	ST	16.06.2022

Tertialrapport 1. tertial 2022 med revidert budsjett

Representantskapet får tertialrapport for 1. tertial 2022 til orientering, og foretar behandling av styrets forslag til revidert budsjett for 2022.

Styrets innstilling:

1. Representantskapet tar tertialrapport for 1. tertial 2022 til orientering.
2. Representantskapet vedtar fremlagt prognose for drift og investeringer som revidert budsjett for 2022.
3. Representantskapet vedtar at prosess for økning av lånerammen til 1,2 mrd kr startes i tråd med forutsetningene ved valg av modell for finansiering av ledningsfornyelse i økonomiplan 2022 – 2023, samt behov for likviditet til å håndtere uforutsett økning i strøm- og rentekostnader for 2022.

Ottestad, 07.06.2022

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

Trykte vedlegg:

Tertialrapport 1. tertial 2022

STYRETS BEHANDLING

Styret behandlet saken i sitt møte 07.06.2022 og fattet følgende vedtak:

1. Styret tar tertialrapport for 1. tertial 2022 til orientering, og ber om at den oversendes representantskapet til orientering.
2. Styret vedtar fremlagt prognose for drift og investeringer som revidert budsjett for 2022, og ber om at dette blir fremlagt for representantskapet for behandling i møte 16.06.2022.
3. Styret ber representantskapet om at prosess for økning av lånerammen til 1,2 mrd kr startes i tråd med forutsetningene ved valg av modell for finansiering av ledningsfornyelse i økonomiplan 2022 – 2023, samt behov for likviditet til å håndtere uforutsett økning i strøm- og rentekostnader for 2022.

Styrets behandlet saken basert på følgende innstilling fra administrasjonen:

1. Styret tar tertialrapport for 1. tertial 2022 til orientering, og ber om at den oversendes representantskapet til orientering.
2. Styret vedtar fremlagt prognose for drift og investeringer som revidert budsjett for 2022, og ber om at dette blir fremlagt for representantskapet for behandling i møte 16.06.2022.
3. Styret ber representantskapet om at prosess for økning av lånerammen startes i tråd med forutsetningene ved valg av modell for finansiering av ledningsfornyelse i økonomiplan 2022 – 2023, samt behov for likviditet til å håndtere uforutsett økning i strøm- og rentekostnader for 2022.

Styret baserte sin behandling på følgende vurderinger og vedlagt tertialrapport fra administrasjonen.

ADMINISTRERENDE DIREKTØRS VURDERINGER

Tertialrapporten for 1. tertial er en oppsummering av resultatet pr. 1. tertial, totalt og for de enkelte selvkostområdene.

Det er utarbeidet et revidert budsjett med bakgrunn i store kostnadsøkninger innen strøm og renter, samt en tidsforskyving i avskrivingskostnader knyttet til nytt vannbehandlingsanlegg. Disse kostnadsøkningene i 2022 får innvirkning på selskapets selvkost.

Det henvises øvrig til rapporten for kommentarer

Behovet for endring i lånerammen er mer utfyllende begrunnet i egen sak om forutsetninger for økonomiplan 2023 – 2026, som også behandles av styret i dagens møte.

FAKTA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

PRO OG KONTRA

Aktuelle forhold er kommentert i tertialrapporten

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Ingen alternative innstillinger

RISIKO

Ikke vurdert ut over de forhold som er beskrevet i tertialrapporten

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ingen

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Nina Stokke Tronsrud	FAG-121	22/112

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
22/16	Representantskapet Hias IKS	ST	16.06.2022

Forutsetninger for økonomiplan 2023-2026

Representantskapet får årlig en orientering om rammer og forutsetninger som administrasjonen vil legge til grunn for arbeidet med økonomiplan og budsjett 2023-2026. Representantskapet vil få økonomiplan og budsjett 2023-2026 til behandling i sitt møte 18.10.22.

Styrets innstilling:

1. Representantskapet tar administrasjonens gjennomgang av rammer for økonomiplan og budsjett 2023-2026 til orientering.

Ottestad, 07.06.2022

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

STYRETS BEHANDLING

Styret behandlet saken i sitt møte 07.06.22, og fattet følgende vedtak:

1. Styret tar administrasjonens gjennomgang av rammer for økonomiplan og budsjett 2023 – 2026 til orientering.

Styret baserte sin saksbehandling på følgende saksframlegg fra administrasjonen:

ADMINISTRERENDE DIREKTØRS VURDERINGER

Fastsettelse av forutsetninger frem i tid er alltid utfordrende, og ekstra utfordrende i tider med stor usikkerhet. Men ved å benytte seg av de samme type verktøy fra år til år, så blir det likevel noe mer forutsigbart og konsekvent over tid. Administrerende direktør mener derfor at det er klokt å støtte seg på Kommunalbankens verktøy for å anslå fremtidige rentenivå, samt føringene gitt i Norges Banks pengepolitiske rapport.

Felles kommunedelplan VA 2014 – 2023, sammen med nye hovedplaner som går ut over 2023 gir selskapet føringer for hvilke investeringer som skal gjøres i den kommende perioden. Felles kommunedelplan ligger også til grunn for selskapets fastsatte låneramme, men det har de siste årene blitt jobbet en del for å holde lånerammen nede. Selskapets likviditetssituasjon innebærer at det legges opp til 100% selvkost på hvert av selvkostområdene, samt at investeringer i stor grad må lånefinansieres. Lånerammen ble utvidet i 2021 til 1,15 mrd kroner. Beslutningen om å ikke endre prinsipp for driftsføring av ledningsfornyelse hadde som varletset konsekvens at lånerammen må økes ytterligere for å kunne gjennomføre vedtatte investeringer i tråd med økonomiplanen for 2022-2025. Dette er nødvendig å gjennomføre allerede i 2022, og det bør da også tas hensyn til behov for å finansiere ledninger som er vedtatt overført fra kommunene til Hias. Dette er ledninger som det pr. i dag ikke er tatt høyde for i økonomiplanen for 2022-2025. Av hensyn til en situasjonen i markedet arbeides det med å begrense oppstart av nye prosjekter i 2023, men de prosjektene som må gjennomføres må også ha dekning for finansiering innenfor revidert låneramme.

Av Selskapsavtalen framgår det at vedtatte priser er å anse som faste når budsjettet for kommende år er vedtatt av representantskapet. Budsjettet er vedtatt basert på forutsetninger satt i forkant av selskapets arbeid med å utarbeide økonomiplan for etterfølgende år, med frist for oversendelse til eierkommunene 15.08. For 2022 har det skjedd vesentlige endringer i disse forutsetningene når det gjelder energi- og rentekostnader som beskrevet i tertialrapporten for 1. tertial. I følge nåværende prognose belaster dette selskapets likviditet med ca. 15 millioner kroner som vi ikke har mulighet for å dekke inn gjennom økning av prisene. Dette må også tas hensyn til ved fastsetting av ny låneramme knyttet til behandling av Økonomiplan 2023-2026 med budsjett for 2023.

Selv om regional ledergruppe i denne runden, av hensynet til innbyggerne, var omforent om at det var fornuftig å utsette prinsippendring for føring av ledningsfornyelse, så mener administrerende direktør at dette ikke bør innebære utsettelse utover 2023. Administrerende direktør mener at driftsfinansiering av ledningsfornyelse er mer bærekraftig for både Hias og bransjen, og at endret prinsipp bør ligge til grunn fra og med økonomiplanen 2024-2027.

Administrerende direktør legger i økonomiplanen 2023-2026 til grunn vedtatte prinsipper for bemanning. Det pågår imidlertid fortsatt prosjekter og drøftinger som kan innebære endringer i organisering og ansvarsdeling mellom Hias og kommunene, men så lenge det ikke foreligger noen konklusjoner så mener administrerende direktør det ikke er hensiktsmessig å ta inn dette i økonomiplanen for 2023-2026. Eventuelle konsekvenser av vedtatte endringer i organisering/ansvarsdeling vil måtte ses på i etterkant og tas inn som revideringer.

FAKTA

Administrasjonen har igangsatt arbeidet med økonomiplan og budsjett 2023 – 2026 og har gått gjennom hvilke rammer og forutsetninger som skal ligge til grunn for perioden.

Generelle forutsetninger

I forbindelse med rapportering pr 1. tertial 2022 vil det i tillegg til et revidert budsjett for investeringer i 2022 også fremlegges et revidert budsjett for driftsbudsjettet. De reviderte budsjettene legges til grunn for økonomiplanen 2023-2026.

Alle tall i økonomiplanperioden vil budsjetteres i 2023-kroner, det vil si at det ikke er tatt høyde for generell pris- og lønnsvekst fra 2024 og utover.

Forutsetninger knyttet til renter baseres på simuleringer i Kommunalbankens verktøy KBN Finans. I KBN Finans vil det være til enhver tid siste oppdaterte markedsutsikter som ligger til grunn for estimer på både lånerente, 3 mnd Nibor og selvkostrenten (5 årig Swap). Dette mener vi vil gi oss det mest oppdaterte bildet på det tidspunktet vi må slutføre økonomiplanen.

For anslag på pris- og lønnsvekst tas utgangspunkt i Norges Banks anslag i pengepolitisk rapport 1/22 til grunn. Norges Banks anslag på lønnsvekst i 2022 er 3,7%, dvs. tilsvarende resultatet i frontfaget. Lønnsoppgjør for 2022 er ikke gjennomført i Hias ennå, og sentralt resultat for Hias' tariffområde er heller ikke klart ennå, men oppgjøret for kommune og stat endte på 3,84%. Det er naturlig å anta at resultatet for Hias' tariffområde ikke vil bli lavere enn for kommune og stat, og anslag på lønnsvekst for 2022 settes derfor til 3,84%.

Pr i dag ser anslagene for økonomiplanperioden slik ut:

Tall i %	Faktisk 2021	Budsjett 2022	Prognose 2022	2023	2024	2025	2026	Kommentar
Styringsrente NB	0,10	0,80	0,90	2,00	2,50	2,40	2,40	Norges Banks anslag ref. pengepol. rapp. 1/22
3 mnd Nibor	-	1,08	1,61	2,76	2,99	2,89	2,81	Kommunalbankens anslag pr 31.05.22
Lånerente	0,85	1,46						Lånerente fastsettes basert på simuleringer ved bruk av Kommunalbankens verktøy. Ikke gjennomført ennå.
Selvkostrente	-	2,26	3,27	3,48	3,46	3,44	3,45	Kommunalbankens anslag pr 31.05.22
Finansavkastning	-0,10	0,98	1,51	2,66	2,89	2,79	2,71	Betingelser i bank ligger i snitt noe under 3 mnd Nibor, forutsetter 10 punkter under i økonomiplanperioden.
Lønnsvekst	3,50	2,60	3,84	4,00				Ihht. pengepol.rapp. 1/22. For 2022 legges til grunn resultat av sentralt oppgjør i kommune/stat. I øk.plan budsjetterer vi i 2023-kr for hele perioden 2023-2026
Prisvekst	3,50	1,10	3,40	1,60				Ihht. pengepol.rapp. 1/22. I øk.plan budsjetterer vi i 2023-kr for hele perioden 2023-2026

Renteanslagene vil oppdateres ved slutføringen av økonomiplanen i juni. Gjennomsnittlig lånerente vil da også beregnes basert på forutsatt låneopptak.

Likviditet og lån

For å sikre tilstrekkelig likviditet forutsettes det at investeringer i stor grad lånefinansieres, noe som igjen får betydning for lånerammen. Dagens låneramme ble i 2021 utvidet til 1,15 mrd. kr. Ved vedtak av økonomiplan for 2022-2025 ble det imidlertid påpekt at ved å fortsette med ledningsfornyelse som investering så ville det bli behov for ytterligere utvidelse av lånerammen i 2022. Som del av avleggelse av rapportering pr 1. tertial, inklusiv fremleggelse av revidert budsjett 2022, fremlegges derfor også behovet for å utvide lånerammen i 2022. Beregninger i forbindelse med økonomiplan 2022-2025 viste en topp på lånebelastning på 1,165 mrd kr i 2023 (i 2022-kroner). Lånebehovet vil være noe større omgjort til 2023-kroner, og likviditeten ellers vil også påvirke lånebehovet. For at rammen skal være tilstrekkelig så anbefaler selskapet derfor at lånerammen utvides til 1,2 mrd kr i 2022. Behovet for økt låneramme vil også påvirkes av andre faktorer, herunder økte energi- og rentekostnader i 2022 og endring av prinsipp til driftsfinansiering av ledningsfornyelse.

Avdragstid på lån forutsettes lik avskrivningstid i henhold til *Forskrift om lån og lånevilkår mv. for interkommunale selskaper*. For lån knyttet til investeringer med lang byggetid forutsettes avdragsfrihet frem til ferdigstillelse, men når vannbehandlingsanlegget og oppgraderingen av biologisk anlegg nå er ferdig, så er det lite aktuelt.

Selvkost og priser

På begge selvkostområder legges det opp til 100% inndekning av selvkost i tråd med mulighetene i selvkostforskriften, det vil si at et over-/underskudd skal være tilbakeført/dekket inn senest i det 5. året etter at over-/underskuddet oppstod. Det betyr at det kan være eventuelle over-/underskudd på selvkost ved utgangen av økonomiplanperioden, men det forutsettes da at disse tilbakeføres/dekkes

inn årene etter 2026. Det tilstrebes at eventuelle prisøkninger tas jevnt gjennom perioden.

Mengder

Forutsetter vann- og avløpsmengder tilsvarende nivå i budsjett 2022, det vil si 6 mill. m3 på Vann og 7,5 mill. m3 på Avløp.

Investeringer

Foreslåtte investeringer innenfor vann og avløp vil være i tråd med de investeringer som følger av *Felles kommunedelplan supplert med nye Hovedplaner for perioden etter 2023*. Ny eierstrategi vil kunne ende med endret ansvarsdeling mellom Hias og kommunene, men siden prosessen ikke er ferdig ennå og det ikke foreligger noen konklusjoner og beslutninger, så vil dagens ansvarsdeling også legges til grunn for økonomiplanen 2023-2026. Eventuelle endringer som følge av beslutninger i etterkant av ny strategi vil måtte tas inn som del av revideringer for 2023 og/eller for økonomiplanen 2024-2027. Dette betyr også at overtagelse av anlegg tilhørende Hamar kommune knyttet til ledningsnettet for Voll-Lund-Stavsberg heller ikke tas høyde for i økonomiplanen for 2023-2026.

Basert på beslutning i regional ledergruppe avventes å gjennomføre endring av prinsipp for føring av rehabilitering og ledningsfornyelse. Det vil si at Hias i økonomiplanen for 2023-2026 fortsatt vil legges til grunn at rehabilitering og ledningsfornyelse håndteres som investering.

Bemanning

Grunnlaget for bemanningen følger selskapets vedtatte prinsipper for bemanning. Heller ikke på bemanningsområdet forutsettes det endringer som følge av igangsatt prosess for ny eierstrategi. Dagens organisering mellom kommunene og Hias legges til grunn for økonomiplanen 2023-2026. Eventuelle endringer som følge av beslutninger i etterkant av ny strategi vil måtte tas inn som del av revideringer for 2023 og/eller for økonomiplanen 2024-2027.

I forbindelse med utarbeidelsen av prognosen for 2022 pr 1. tertial er det fortsatt forutsatt å avvente ansettelse i ubesatte stillinger til det foreligger konklusjoner fra strategiprosessen. Disse stillingene tas imidlertid med inn i økonomiplanen for 2023-2026, dette gjelder:

Ledningsforvalter sluttet 31.01.20. Stillingen forutsettes videreført.
1 ny driftsoperatørstilling knyttet til slambehandling. Stillingen opprettholdes.

Utover dette er det ikke forutsatt endringer i forhold til dagens bemanning i økonomiplanen for 2023-

2026.

I tillegg til fast bemanning forutsettes det som følger:

3 lærlinger til enhver tid knyttet til henholdsvis 1 på kjemi/prosess, 1 på automasjon og 1 på verksted (mekaniker). Ambisjonen tas ned fra 4 til 3 lærlinger med bakgrunn i at organisasjonen ikke har kapasitet til å følge opp ytterligere 1 lærling.

1 trainee gjennom Trainee Innlandet og 1 trainee gjennom Norsk Vann.

PRO OG KONTRA

Vi kunne valgt å ta utgangspunkt i andre forhold enn Norges Banks/Kommunalbankens anslag, for eksempel gjøre vurderingene selv, men vi mener det ikke er hensiktsmessig bruk av tid og ressurser for oss.

For vann og avløp kunne vi, ut fra retningslinjene, valgt å ligge under 100% selvkost, men med de investeringene vi er midt oppi og står foran, samt likviditetssituasjonen, er det ikke mulig. Ut fra likviditetssituasjonen er det heller ikke mulig å ta opp mindre lån.

I forbindelse med behandling av økonomiplanen for 2022-2026 ble problemstillingen knyttet til regnskapsmessig håndtering av ledningsfornyelse satt på dagsorden. Det ble besluttet å videreføre ledningsfornyelse som investering for økonomiplanen 2022-2025, men med en føring på å vurdere overgang til driftsføring fra og med denne økonomiplanen. I og med overgang til driftsfinansiert ledningsfornyelse i seg selv vil kreve gebyrøkninger (gitt 100% selvkost), så valgte regional ledergruppe å konkludere med at det ikke var aktuelt på nåværende tidspunkt siden innbyggerne opplever relativt store økninger på andre områder. Her kunne man valgt å likevel endre prinsipp nå for å komme raskere over på en løsning som er vurdert å være mer bærekraftig i det lange løp, men dette ble vurdert å skape for mye støy og utfordringer for innbyggeren. Det kunne vært et alternativ å endre prinsipp uten å øke gebyrene på kort sikt, og dermed løse det med negative selvkostfond, men dette krever god likviditet. I og med Hias har begrenset likviditet ville belastningen for dette i så fall måtte tas av kommunene.

ALTERNATIVER TIL INNSTILLINGEN

Alternativer til innstillingen vil være å velge andre forutsetninger enn de som administrasjonen har lagt til grunn. Dette vil i hovedsak være knyttet til følgende forutsetninger:

Forutsetninger for makroøkonomiske størrelser
Dekningsgrad for selvkost
Prinsipp for ledningsfornyelse

Bemannings

RISIKO

Ikke vurdert utover de vurderingene som er gjort ved fastsettelse av forutsetningene.

KONSEKVENSER FOR BEMANNING

Ikke vurdert utover forholdene nevnt ovenfor.

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Toril Nersveen	FAG-012	22/111

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
22/17	Representantskapet Hias IKS	ST	16.06.2022

Åpen post

Styrets innstilling:

Ottestad, 12.05.2022

Kjell Magne Brobakken
Styrets leder

